

OKRUGLI STOL

Prevenција u proizvodnji hrane – klimatske promjene kao funkcija sigurnosti i proizvodnje hrane

Tuheljske Toplice, 26. svibnja 2017.

Moderator - dr. sc. Branka Ivančan-Picek,
Državni hidrometeorološki zavod,
Sektor za meteorološka istraživanja i razvoj,
Zagreb

PROGRAM PREDAVANJA:

Klimatske promjene i rizici u nastajanju – rastući problem u području sigurnost hrane

Andrea Gross-Bošković, dipl. ing., ravnateljica, Hrvatska agencija za hranu,
Osijek

Klimatske promjene i njezine posljedice na poljoprivredu

dr. sc. Višnja Vučetić, Državni hidrometeorološki zavod, Služba za agrometeorologiju,
Zagreb

Utjecaj klimatskih promjena na biljno zdravstvo

mr. sc. Milorad Šubić, Savjetodavna služba, Podružnica Međimurske županije,
Čakovec

Konzervacijska poljoprivreda kao odgovor na klimatske promjene

prof. dr. sc. Danijel Jug, Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Poljoprivredni fakultet u
Osijeku

18th Međunarodna znanstveno-stručna konferencija **DANI KRIZNOG UPRAVLJANJA**
SIGURNOSNO OKRUŽENJE I IZAZOVI KRIZNOG UPRAVLJANJA
24., 25. i 26. svibanj 2017. hotel Well, Terme Tuhelj, Hrvatska

Danas se većina znanstvenika slaže da je glavni uzročnik uočenog globalnog zatopljenja u posljednjih stotinjak godina porast koncentracije stakleničkih plinova uslijed ljudskih djelatnosti. Međutim, cjelokupno gospodarstvo, a posebno poljodjelstvo, isto tako je vrlo osjetljivo na klimatske promjene, te se predviđa da će proizvodnja hrane pretrpjeti najveće štete od njezinih posljedica. Ako se još dodaju predviđanja, da će se potreba za hranom gotovo udvostručiti do 2050. godine zbog porasta stanovništva, onda se pokazuje važnost i hitnost poduzimanja odgovarajućih preventivnih mjera u proizvodnji hrane. Gubici u primarnoj proizvodnji hrane neminovno se odražavaju i na sigurnost hrane, kvalitetu te ukupnu dostatnost hrane u svijetu što je osobito izraženo u zemljama u razvoju. Stoga je strateško pitanje svake zemlje kako osigurati dostatno kvalitetne hrane za svoje stanovništvo. Iz tog razloga Organizacija za hranu i poljoprivredu Ujedinjenih naroda 2016. godinu obilježila je temom „Klima se mijenja – hrana i poljoprivreda moraju također“ uz niz programa namijenjenih ublažavanju utjecaja klimatskih promjena na sigurnost i dostupnost hrane širom svijeta.

Svjedoci smo sve učestalijih i brzih izmjena ekstremnih vremenskih događaja. Duga vruća i sušna razdoblja izmjenjuju se s obilnim količinama oborine koji uzrokuju katastrofalne poplave i nanose velike gubitke u poljoprivrednoj proizvodnji. Najveće štete u gospodarstvu i poljoprivredi u Hrvatskoj nastaju od suša. Sušni uvjeti tijekom vegetacijskog razdoblja, zbog nedostatka vode tijekom klijanja sjemena, mogu upropastiti usjeve. Vremenske prilike jako utječu na biljnu proizvodnju, a osobito su osjetljivi na raspodjelu količine oborine tijekom godine. Povećanje sušnog stresa i skraćivanje vegetacije poljodjelskih kultura su glavni čimbenici koji ograničavaju poljodjelsku proizvodnju.

Klimatske promjene znatno utječu i na biljno zdravlje jer se pojavljuju nove kategorije štetnih organizama (invazivne vrste), učestalost ekonomski značajnih neželjenih organizama se povećava (bolje prezimljenje, brojnija populacija), a učinkovitost provedenih mjera zaštite često nije zadovoljavajuća. Procjenjuje se da će globalnim porastom temperature ukupne štete od neželjenih organizama u biljnom zdravlju porasti za 20–30 %. Zakonodavstvo i zajednička europska poljoprivredna politika pritom od proizvođača zahtijeva smanjenje negativnog utjecaja primarne djelatnosti na okoliš i klimatske promjene, te zaštitu zdravlja ljudi, životinja i bilja.

No, nužno je prilagoditi i poljoprivrednu proizvodnju na nepovoljne vremenske uvjete kako bi se ublažile njihove posljedice. Neke od mjera prilagodbe su određena obrada tla, gnojidba, navodnjavanje, pomicanje rokova sjetve, primjena otpornih sorti i hibrida na sušu, te pravilna zaštita i njega usjeva. Konzervacijska poljoprivreda predstavlja jedan od najučinkovitijih sustava primarne poljoprivredne biljne proizvodnje koji može osigurati dostatnu količinu i stabilnost u proizvodnji hrane. Prihvatanje relativno novih (u našem širem regionalnom okružju) konzervacijskih tehnologija u poljoprivrednoj proizvodnji, nailazi na niz prepreka, a koje se mogu podijeliti u dvije osnovne grupe: ekonomsko-socijalni aspekt (tradicija, starosna dob, znanje, tehnička opremljenost, implementacija znanosti i dr.) i agroekološki uvjeti (klima, tlo, voda, usjevi, bioraznolikost u agrosustavu i dr.). Prevladavanje ovih prepreka predstavlja znatan izazov društva u cjelini, a o našem angažmanu će ovisiti i uspješnost prilagodbe sektora poljoprivrede klimatskim promjenama.